

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Cap. II. Cum ergo (inquit) natus esset Jesus in Bethlee[m] Judeę, in dieb[us]
Herodis regis, ecce Magi ab oriente ueneru[n]t Hierosolymam dice[n]tes:
Ubi est qui natus est rex Judeo[rum]? Uidimus enim ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis, de filio suo, qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem. Quod si ex semine Dauid, ergo & ex tribu Iuda, ut con-

Gen. 49.

Gen. 22.

Fecit Iacob emarcuit.

LIBRI PRIMI FINIS.

DE GLORIA ET HONORE FILII HOMINIS, LIBER II.

GLORIAM DEI, GLORIAM, QUAM

prædicare intendimus, & honorem filij hominis enarratu-
ri erant quidam cæli, iuxta illud propheticum: Cæli enar-
rant gloriam dei, & opera manuum eius annuntiat firmamē-
tum. Eius gloriæ & honoris principium, illud est, unde ha-
cten⁹ sermo habit⁹ est, scilicet, q̄a in sole posuit tabernaculū
suum, & ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo.
Quod expositione iam non indiget, quia quod sit tanquam
sponsus processisse de thalamo suo, paruuli quoq; audie-
runt, infantes elocuti sunt, qui de illius sponsi uirginalibus
nuptijs nati, imò renati sunt, & ad optionis filiorum dei spi-
ritum acceperunt. ¶ Nihilominus & hoc ferè omnibus no-

Psal. 18.

Roma. 8.

Cæli uocales
apostoli.

tum est, quod cæli illi, qui gloriam hanc enarraturi erāt, apostoli fuerunt, cæli uocales, cce-
loloquentes: quia non sunt loquētes neq; sermones, quorum non audiantur uoces eorum:
in omnem terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terræ uerba eorū. Quorsum istud?
Videlicet ad consilij diuini pulcherrimęq; dispositionis laudem atq; admirationem, quia su-
turam postmodum talium cælorum enarrationem, talisq; firmamenti annuntiationem &
audium siue obauditionem gentium, quę credituræ erant per uoces eorundem cælorum,
continuo præsignauit ubi natus est Christus, in his quæ confestim narrat euāgelista diuinus.

¶ Cum ergo (inquit) natus esset Iesus in Betleē Iudę, in dieb⁹ Herodis regis,
ecce Magi ab oriente uenerūt Hierosolimam dicētes: Ubi est qui natus est rex
Iudę? Vidimus enim stellā eius in oriente & uenimus adorare eū. ¶ Nōne iam
hic cæli gloriā istā enarrauerūt? Vtiq; enarrauerūt et alios cælos, de quibus iā dictū est, enar-

CAP. II.

ratos esse significauerūt. ¶ Et sicut tunc Magi, id est, sapientes utiq; gentiles, claritatē siue
illustrationē illius cæli inanimati, scilicet stellā cognoscentes atq; sequētes, uenerūt dicētes:
Vbi est qui natus est rex Iudæorū? sic futurū erat ut gentes illuminationē cælorū rationa-

Præfiguratio i
Magis.

literū, id est, apostolorū, uidelicet donū spūs sancti, quod acceperant, intelligētes, uenirent &
penitentia sibi ad uitā donari postularent. ¶ Item sicut tunc Herodes propter Magos siue
Magos inquisitionē turbatus est, & omnis Hierosolyma cū illo, & quæsiuit puerū ad perdē-
dum eum: sic futurū erat, ut gentibus euāgeliū Iesu Christi suscipientibus, eadem ciuitas
Hierusalē, totūq; regnū Iudaicū, seditionibus turbatū, conaretur funditus exterminare præ-

dicacionem apostolorū, & ipsum quodammodo occidere Christū, occidendo & crucifigen-
do, flagellando, & de ciuitate in ciuitatem persequendo, plerosq; ex prophetis & sapientibus
& scribis, quos ille misit. Nihilominus, sicut tunc dictū est Ioseph: Surge & accipe puerū et
matrē eius, & fuge in Aegyptū, & sic fecit Ioseph secedens cū puero & matrē eius in Ae-

Matth. 23.

gyptū: sic futurum erat, ut loquens in apostolis suis Christus diceret, uobis quidē oportebat
primum loqui uerbū dei, sed quoniā repulistis illud, & indignos uos iudicatis æternæ uitę,
Act. 13.

ecce cōuertimur ad gentes. ¶ Itidem sicut defuncto Herode, rursus cōsurgens accepit puerum & matrem eius, monitus ab angelo & uenit in terram Israël, sic futurū est, quod Apostolus ait: quia cum plenitudo gentium subintrauerit, tunc omnis Israël saluus fiet. ¶ Sed ut ad inceptum reuertamur, quid pertinuit ad istam gloriā dei signū eiusmodi. Vidimus autem stellam eius in oriente? Ad hæc inquā. Multū ad rem tale signū pertinuit, si rite recorderis, quia quando pepigit dñs cum Abrahā fœdus, à quo liber generatiōis Iesu Christi conceptus est, & ad quem beati seminis repromissio facta est, tunc etiā eduxit eum foras, & ait illi. *Su-*
Gen. 15. spice cœlum & numera stellas si potes. Ac deinceps. Sic erit semen tuū. In die illo, ait scrip-
Gal. 3. ptura) pepigit dñs fœdus cū Abraham dicens. Semini tuo dabo terrā hanc. &c. Hinc Apo-
Heb. 2. stolus: Abrahæ dictæ sunt promissiones, & semini eius. Non dicit & seminibus quasi in multis sed quasi in uno & semini tuo qui est Christus. Hic unus est propter quē omnia, & per quē oīa, q̄ multos filios in illam gloriā adducere ueniebat: Vt sicut in cœlo stellæ innumerabiles sunt, sic essent splendidi et incommutabiles per ipsum, atq; ita completeretur quod
Gen. 15. fidelis & uerax promissit: sic erit semē tuum. ¶ Recte igitur non qualecunq; signum, sed no-
Cur stella Ma- uum sidus cœli dederunt, uidelicet propter eiusmodi promissum, quodammodo dicentes
gis apparuit. nobis. Laudate & congratulamini, quia fœdus, quod pepigit deus cum Abraham, non fecit irritum: impleuit quod promissit: suspice stellas, sic erit semen tuum. Hoc angeli scientes eadem nocte primi glorificauerunt eum, quorū grandis exercitus, et magna fuit multitudo
Luc. 2. laudantiū & dicentium: Gloria in altissimis deo, qui etiā congratulātes nobis subintrāuit & in terra pax hominibus bonæ uoluntatis. ¶ Illud quoq; ad rē pertinuit, quod euāgelista cū dixisset: Cū ergo natus eēt Iesus in Bethleē Iudæ, statim & locū natiuitatis et tēpus expositū sit, dicendo, in Bethleē Iudæ, in diebus Herodis. Quā ad rem hoc pertinuit? Nimirū ad ueritatē eiusdē dei, qui per os patriarchæ Iacob, taliter prælocutus est: Non auferetur sceptrū de Iuda, & dux de fœmore eius, donec ueniat qui mittendus est, quiq; sicut Abrahæ, ita & Bethleemitarū David promissit atq; iurauit, hunc Iesum Christū de semine eius nasci. Non ante debebat auferri sceptrū & dux de Iuda, donec iste ueniret, alioquin fidelis & uerax nō appareret deus, qui in patriarchis & prophetis locutus est, quiq; in patriarcha memorato tempore ferē præfinit, & in propheta, uidelicet Michea locū præsignauit. Et tu, inquit, Bethleem terra Iuda, nequaquā minima es in principibus Iuda. Ex te enim exiet dux qui regat populū meū Israël. Nonne sceptrū ablatū erat de Iuda, & dux de fœmoribus eius defecerat, cū regnaret Herodes, patre Idumæo, & matre ortus Arabica? Igitur dicendo in Bethleē Iudæ in diebus Herodis, scienter argumenta præbuit ueritatis, breuiter & sufficienter edicens, sic oportuisse fieri, id est, tunc tēporis debuisse nasci Christū, quo tēpore narrauerat eū esse natum, & illū debere natiuitatis esse locū propter ueritatē dei, & confirmandas uoces prophetarū, fuerat autē conceptus in ciuitate Galilææ, cui nomē Nazareth. Quācunq; ob causam in illa ciuitate Galilææ tūc fuerint uel habitauerint Ioseph & Maria, cū essent de domo Dauid, nihilominus ut nasceret Iesus in Bethleē Iuda, deus miro prouidit mō, uidelicet propheticæ ueritati famulāte Romano imperio. ¶ Deniq; Cæsar Augustus hoc modo famulatus est illi, ut & auferret sceptrū & ducē de Iuda, dādo regnū Iudææ Herodi alienigenæ, Antonio suffragāte, unde & hic dicit: in diebus Herodis regis, & edictū proponeret, ut describeretur uniuersus orbis: quæ causa effecit, ut ascenderet Ioseph cū Maria desponsata sibi uxore prægnante, in Bethleem ciuitatē Dauid, eo qd̄ esset de familia & domo Dauid. Sic miro mō famulatū est natiuitati Iesu Christi & propheticæ ueritati, tā Romanū imperiū nesciens, q̄ cœlum inanimatū sentiens, Romanū, inquā, imperiū, tale edictū proponēdo, cœlum autē, tale signū, id est, nouā stellā proferendo. Vnde propheti cū illud impletū est: Orietur stella ex Iacob, & exurget homo de Israël. ¶ Locū ipsum Magi, licet diuinitus inspirati, nescierūt, quippe q̄ non in Bethleem sed primū Hierosolymā uenerunt, dicētes. Vbi est qui natus est rex Iudæorum? Magis in sublimi quā in humili loco, magis in regia ciuitate quā in uico mediocri, magis in turba diuitum quā in silentio pauperum nasci posse, & quærendum esse putauerunt regem Iudæorum. Itaq; Hierosolymam uenerunt, sed hoc tale erat, ac si paruū non attendentes uirgultum, ad excelsa suspicerēt ligna sylvarum. ¶ Dixerat autem spiritus sanctus per prophetam: Excelsa statura succidentur, & sublimes humiliabuntur.

Roma. 11.

Fœdus dei cū Abraham.

Gen. 15.

Gal. 3.

Heb. 2.

Cur stella Magis apparuit.

Gen. 15.

Luc. 2.

Tēpus, & locus natiuitatis Christi antea prædicta sunt

Gen. 49.

Mich. 5.

Cæsar Augustus famulatus est prophetiæ de Christo.

Luc. 2.

Nūc. 24.

Magi cur in Hierusalem quæsierunt Christum.

Esa. 10.

habentur, & subuertentur condensa saltus eius ferro, & libanus cum excelsis cadet, Et egre dicitur uirga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet, &c. Et est sensus: Inter superbos erunt iurgia, contra semetipsos dimicabunt & cadent: quod tunc maxime factum est, quando Herodes homicida, imo & parricida, ad omnem Dauidicam stirpis odorem saeuens, & contra omne regium genus dentibus stridens, nec uxori pepercit, nec focero, qui erant regni generis, & prioris quoque filios crudeliter morte damnauit. Vane furebat, frustra insaniebat diabolus in illa sua securi, in qua secabat: quia non de excelsis cedris aut robustis quercubus, sed de gracili uirga, quae inter arbusta latebat, flos erat ascensurus, id est, non de superbis & purpuratis diuitibus, sed de humili uirgine, qualis in plebe uix cognosci posset, Christus erat nasciturus. Hoc illi, uidelicet magi, nescierunt. Et quidem poterat facere deus in primis, quod fecit postmodum, ut scilicet uenientes illos ab oriente, continuo stella, quam uiderant, antecederet, usque dum uenies flaret supra ubi erat puer: sed dilatio haec utilis erat, ut interim qui de caelo acceperat signum, audirent etiam de scriptura testimonii firmamentum, quod aequae nunc prodest nobis, propter hoc dicendum, quae illi obtulerunt? Auditum & celebre factum est in uniuerso orbe gaudium propter, quia uidentes stellam antecedentem se, quam uiderant in oriente, et stantem supra domum ubi erat puer, gauisi sunt gaudio magno valde, et intrantes domum inueniunt puerum cum Maria matre eius, et procidentes adorauerunt eum: et aperitis thesauris suis, obtulerunt ei munera, aurum, thus, et myrrham. Verum caelitus inspirati, uere hic dicendum, nisi quia prophetae ipsi & prophetica ipsorum munera fuerunt: Veritate & mansuetudinem & gloriam & honorem protestati sunt, ueritate assumptae carnis, mansuetudinem, id est, humilitatem passionis, gloriam regni, & honorem diuinitatis, unius eiusdemque Iesu Christi. Quatuor facies uni erat (ait propheta) facies hominis, facies leonis, facies uituli, & facies aquae uolantis. Quatuor istas facies, quatuor constat esse sacramenta, quae nescire non licet homini Christianae professionis, scilicet incarnationem, passionem, resurrectionem, atque ascensionem eiusdem Iesu Christi, quae circa inspectionem facierum tota uersat intentio presentis opusculi. Faciem unam ex his, uidelicet faciem hominis, presentem inueniunt, quam & procidentes adorauerunt, caeteras mysticis muneribus mirabiliter praesignauerunt. Myrrha faciem uituli, id est, sacramentum passionis, quae ipse sacrificatus atque mixtura myrrhae & aloes condiendum erat in sepultura corpus eius. Aurum faciem leonis, id est, gloriam resurrectionis, per quam caro, quam ex nobis mortaliter susceperat, tantum meliorata est, quanto aurum puluere seu limo terrae, pulchrius atque pretiosius est. Thure faciem aquae uolantis, id est, sublimitatem ascensionis, & confessionem ad dexteram patris, ex qua dato hominibus spiritu sancto, cognitus est quod deus sit idem filius dei, cui sacrificium in caelis legitimum iure debeat offerri, aequae ut patri, & sancto spiritui. Et eiusmodi myrrham tota quidem illi offert sancta ecclesia, dum credens & confitens, quod uere passus, mortuus, & sepultus fuerit, uitioque in se mala propter eum mortificat, maxime autem exercitus martyrum, qui gustu mortis amaro passionis eius communicauerunt. Item thus eiusmodi, tota quidem illi offert ecclesia, credens & confitens, quia uere deus est, & ois in eo plenitudo diuinitatis corporaliter inhabitat: maxime autem sanctorum ordo sacerdotum, qui propter eum coelibes ducetes uitam, semper altari praesto sunt, offerre illi in caelis sum dignum, & omne sanctum iugiter exequi sacri altaris eius ministerium. Item aurum eiusmodi tota quidem illi offert ecclesia, credens & confitens, quia surrexit, & immortaliter regnat quae mortalis & mortuus fuerat, maxime autem regum & principum potentia diuitumque fidelium opulencia, quae ad constructionem nominis eius ecclesiarum, aurum & argentum illi fideliter obtulerunt, domumque eius, quae cum diues esset, propter nos pauper factus est, largis donariis ditauerunt, iuxta illud propheticum, quod tam secundum litteram, quam secundum spiritum uerissimum est: Et uiuet, id est, resurget, & dabit ei de auro Arabiae Reges Tharis & insulae munera offerent, reges Arabum & Saba dona adducent. Recte igitur munera haec ore sacro Euangelista magnificauit, & sic magnifice enuntiauit, ut dicitur, obtulerunt ei munera, praemitteret, & aptis thesauris suis. Nam uere thesauri fuerunt, & thesauri merent appellari, non tam siccantia seu thecae qualescunque, quibus clausae portari poterant species eiusmodi, quae corda ipsa offerentium, quorum ex abundantia potuerunt inuisibili deo inuisibiliter proferri clausae tam sanctae, quas ecclesia sancta in illis speciebus uenerabiliter intelligit.

Mystica munera Magorum.

Quatuor facies unius Christi. Ezech. 10.

Iohan. 19.

Quod munera illa offert ecclesia.

Coloss. 2.

1. Cor. 8. Psal. 71. Munera illa, thesauri dicta sunt.